

Autismikirjon ääni kuuluviin globaalilla tasolla

Global Autistic Task Force on Autism Research (GAFTAR) ja kollektiivisen toiminnan voima autististen järjestötoimijoiden nostamisessa vaikuttajiksi

Tiivistelmä luennon keskeisistä sisällöistä

Autismikirjon syyspäivät 24.9.2022

Heta Pukki, EUCAP-järjestön puheenjohtaja, GATFAR -työryhmän koordinaattori

Mikä GATFAR on?

- Työryhmä, joka muodostettiin reaktiona Lancet -julkaisusarjassa ilmestyneeseen artikkeliin ja siinä esitettyihin suosituksiin autismitutkimuksen suuntaviivoiksi koko maailmassa
- Autistisia ihmisiä viideltä mantereelta
- Autismikirjon ihmisten johtamien järjestöjen edustajia, autistisia tutkijoita ja ammattilaisia

Miten GATFAR koottiin?

- Lähetettiin EUCAP -kattojärjestöstä käsin kutsuja pienelle määrälle ihmisiä
- Nämä kutsuivat lisää, jolloin saatiin lumipallomenetelmällä luotu ad hoc -työryhmä

Mitä GATFAR teki?

- Keskusteli Lancet-komission julkaisusta, haki yhteisiä linjauksia, etsi kirjallisuuslähteitä
- Kirjoitti ja julkaisi avoimen kirjeen, joka ilmestyi järjestöjen sivustoissa useilla kielillä
- Kirjoitti ja tarjosi vertaisarvioituun julkaisusarjaan artikkelin, jossa puitiin tarkemmin eriäviä näkemyksiä ja autismikirjon parista nousevia toiveita tutkimuksen painopisteiksi

Mitä kritisoitiin?

- Käyttäytymistieteellisten tulkintojen painottamista autismin kuvailemisessa
- Suosituksia painottaa tutkimuksessa lääkkeitä ja käyttäytymistieteeseen perustuvia interventioita
- Suositusta ottaa käyttöön termi ”profound autism”, jolla viitattaisiin niihin, joilla on autismin lisäksi älyllinen kehitysvamma tai niukasti sanallista kommunikaatiota
- Neuromoninaisuuden käsitteen esittämistä harhaanjohtavassa valossa
- Autististen ihmisten järjestöjen sivuuttamista kokonaan
- Osallistavan tutkimuksen jättämistä sivurooliin ja hyvin vähäisten konsultoivien roolien ehdottamista kliinisen tutkimuksen puitteissa

Mitä haasteita kohdattiin?

- Yhteisten toimintasääntöjen ja käytäntöjen määrittäminen
- Resurssien puute
- Saavutettavien kommunikointikanavien puute keskusteluun tutkijoiden kanssa
- Vertaisarvioitujen julkaisujen vaatimukset
- Kielirajoja ylittävän toiminnan ongelmat
- Työskentely useissa aikavyöhykkeissä
- Osallistujien tarve käyttää erilaisia kommunikointitapoja ja -kanavia

Mikä mahdollisesti onnistumisen, niiltä osin kuin onnistuttiin?

- Sekoitus erilaisia taitoja ja näkökulmia
  - akateemisten osaajien taidot tukemassa järjestötoimijoiden viestin saamista esiin
  - suurien järjestöjen kokeneet edustajat luomassa struktuuria, jonka puitteissa pienempien ryhmien edustajat ja kokemattomammat pääsivät myös ilmaisemaan itseään
- Lähtökohtana reagoiminen ajankohtaiseen aiheeseen ja koettuun epäoikeudenmukaisuuteen – auttoi ihmisiä keskittymään ja työskentelemään kohti yhteisiä tavoitteita
- Osallistuminen suurehkoissa joukossa, jossa ei tullut tunnetta asettumisesta liiaksi alttiiksi yksin omien mielipiteiden kanssa
- Ei ollut painetta astua ryhmän eteen valmiiksi muotoillun kannanoton kanssa
  - pienten kommenttien tarjoaminen tekstikokonaisuuteen ei aiheuttanut liikaa ahdistusta

Miten tästä eteenpäin?

- Yleisöltä toivotaan ajatuksia siitä, miten toimintaa voitaisiin jatkaa, laajentaa ja ulottaa entistä enemmän niihin, jotka tarvitsevat enemmän tukea osallistuakseen.